

FESTIVAL DE TORROELLA DE MONTGRÍ

DEL 19 DE JULIOL AL 27 D'AGOST
www.festivaldetorroella.cat

Divendres, 2 d'agost de 2013
22h - Auditori Espai Ter

Elisabeth Leonskaja, piano

PROGRAMA

1a Part

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791)

Sonata per a piano núm. 12 en fa major, KV 332

Allegro

Adagio

Allegro assai

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)

Sonata per a piano núm. 17 en re menor, Op. 31 núm. 2, « La tempesta »

Largo – Allegro

Adagio

Allegretto

2a Part

Piotr Ílitx Txaikovski (1840 – 1893)

Sonata per a piano en Sol major, Op. 37, « Gran Sonata »

Moderato e risoluto

Andante non troppo quasi Moderato

Scherzo – Allegro giocoso

Finale – Allegro vivace

La sonata a través del temps, del 1783 al 1878

El corpus de les sonates per a piano de Mozart forma part del repertori regular dels pianistes des del segle XIX. La *número 12 en fa major* KV 332 que obre el programa va ser escrita probablement el 1783, durant el període de transició entre Salzburg i Viena després que el compositor trenqués definitivament la relació amb el seu patró, el príncep arquebisbe Colroldo. Va ser composta al mateix temps que la *Sonata número 10 en Do major* KV 330 i la *Sonata número 11 en La major* KV 331 'Alla turca'.

Mozart les va numerar de forma conjunta i les va donar a la seva germana Nannerl abans que es publicuessin a Viena uns anys més tard. No se sap del cert on va ser escrita, si a la capital austríaca o en el transcurs d'una visita durant l'estiu a Salzburg per presentar la seva dona Constanze a la família, que havia desaprovat el casament.

La sonata, en tres moviments, té una estructura clàssica amb un *Allegro* inicial, un *Adagio* central i un final ràpid d'una insòlita brillantor. El primer moviment, que s'inicia amb un lirisme interromput per una fanfara de caça, és un compendi d'estils compostius de l'època: *cantabile* els quatre primers compassos, seguit pel contrapuntístic que enllaça amb la fanfara i desemboca en l'*Sturm und Drang*. Això fa pensar que la sonata podia haver estat escrita amb finalitats didàctiques. L'*Adagio* central presenta la forma ABA i en el manuscrit de la partitura la reexposició del primer tema és una repetició literal. En les versions més antigues de la partitura, però, el fragment està considerablement més elaborat. L'*Allegro assai* que tanca és un rondó-sonata desbordant de nous temes que s'alternen amb una tornada brillant de caràcter virtuosístic. Pocs finals en les sonates de Mozart són tan virtuosístics.

Com en el cas de l'obra de Mozart, la *Sonata número 17 Opus 31 número 2* de Beethoven també forma part d'un tríptic de sonates, en aquest cas publicades amb el mateix opus. Escrita el 1802 és una de les sonates més populars de Beethoven i tot i ser coneguda amb el sobrenom de *La tempesta* no es tracta en cap cas de música programàtica. Va ser el secretari i biògraf del compositor, Anton Felix Schindler, qui, preguntat pel sentit de la partitura, va dir que Beethoven havia llegit *La tempesta* de Shakespeare. Les afirmacions de Schindler en la seva biografia de Beethoven, la primera, han estat rebatudes pels musicòlegs que l'han acusat d'inventar i exagerar els fets.

El començament de la sonata és d'un gran dramatisme amb un arpegi lent que realment és la primera part del tema principal que esdevé, en la segona part, un *allegro* molt contrastat. L'*Adagio* central és un dels grans moviments lents escrits per Beethoven. S'inicia també amb un arpegi lent d'aire transcendent i posa en evidència com el compositor aplica a l'escriptura pianística la textura concertística, cambrística i simfònica suggerint ja en el primer tema un diàleg entre un instrument solista i un conjunt orquestral. El darrer moviment és un *moto perpetuo* que repeteix un ritme de semicorxeres que crea tensió i es resol de la mateixa manera que a un rellotge se li acaba la corda.

A diferència de Mozart, que va escriure 18 sonates per a piano, i Beethoven que en té 32, la llista de Txaiovski es redueix a dues, i la segona és un opus pòstum. La *Sonata per a piano en Sol major, Opus 37, « Gran Sonata »* és, sens dubte, una de les obres mestres del compositor rus i la primera sonata russa que va tenir transcendència internacional. La seva presència al repertori habitual, però, no està del tot afirmada fora de Rússia. I és que sovint ha estat criticada de graçonera i "antipianística", quan en realitat –Txaiovski va ser un talentós pianista– és una partitura influïda per l'escriptura orquestral, com també ho eren les de Liszt. El període de composició de la sonata coincideix amb l'efervescència creativa que segueix la ruptura del matrimoni del compositor. «La sonata i el concert em tenen ben enfeinat. Per primer cop en la meua vida he començat una obra [el concert per a violí] sense haver acabat l'anterior», escriu Txaiovski a la seva mecenes Nadezhda von Meck. L'obra va ser escrita entre el març i l'abril de 1878 i es va estrenar a Moscou el 21 d'octubre de 1879 per Nikolai Rubinstein amb presència del compositor.

Preciós material melòdic i potent contingut emocional per ser expressat. Aquests són els ingredients de la sonata i, per altra banda, de tota l'obra de Txaiovski. L'obra es divideix en quatre moviments, el primer dels quals, *Moderato risoluto*, s'inicia amb un potent tema a base d'acords seguits per motius lírics. El patró melòdic d'aquest començament apareix a tota l'obra en diferents contextos expressius. El temps lent, *Andante non troppo*, és una estructura de variacions amb episodis intercalats ple de lirisme. L'*Scherzo* és un moviment breu de ritme ràpid que desemboca en l'exuberant *Finale*, un brillant *Allegro* trepidant que és deutor del rondó-sonata.

Elisabeth Leonskaja, piano

Nascuda a Tiflis, Geòrgia, Elisabeth Leonskaja va començar a estimar el piano des de petita de la mà dels seus pares. Tenia 11 anys quan va fer els seus primers concerts i el seu excepcional talent va cridar l'atenció de molts i va poder prosseguir els seus estudis amb Jacob Milstein al Conservatori de Moscou.

Abans d'abandonar la Unió Soviètica el 1978 i fixar la seva residència a Viena, va guanyar diversos concursos de prestigi internacional com l'Enesco de Bucarest, el Marguerite Long de París i el Queen Elisabeth de Bèlgica. Aleshores va iniciar la seva carrera concertística, que incloïa diversos recitals a duo amb el també pianista Sviatoslav Richter, que van influir molt en la seva trajectòria musical i amb qui va mantenir relació fins la seva mort el 1997. No obstant això, la seva aparició al Festival de Salzburg de 1979, va constituir el començament de la seva reeixida carrera internacional.

Elisabeth Leonskaja apareix regularment en les més importants sales de concerts del món, a més dels més prestigiosos festivals, com el d'Edimburg, Viena, Ruhr i Schleswig-Holstein, i als cicles de piano a Viena, Londres, París, Brussel·les i Berlín. Des de 2002 és Artista Resident del Konzerthaus de Dortmund.

Ha treballat amb grans directors d'orquestra com Kurt Masur, Colin Davis, Christoph Eschenbach, Kurt Sanderling, Mariss Jansons i Yuri Temirkanov, entre d'altres. Col·labora assíduament amb grans orquestres europees com la Filharmònica de Berlín, la Gewandhaus de Leipzig, la Simfònica de Viena, la Filharmònica de Munich, la London Philharmonic i la Concertgebouw d'Amsterdam. Al seu debut nord-americà amb la Filharmònica de Los Angeles, al Festival Hollywood Bowl, van seguir invitacions de les orquestres de Cleveland i Nova York, entre d'altres. Com a pianista de cambra, Elisabeth Leonskaja col·labora estretament amb l'Alban Berg Quartet, el Quartet Borodin, el Quartet Guarneri, Heinrich Schiff i l'Orquestra de Cambra de la Filharmònica de Viena.

Ha realitzat nombrosos enregistraments per Teldec i ha rebut prestigiosos premis entre els quals destaquen el Prix Caecilia pel seu enregistrament de les sonates de Brahms i el Diapason d'Or pel de les obres de Liszt. El 2007 va guanyar un dels premis de Música Clàssica del Midem pel seu enregistrament d'obres de Brahms. D'altres enregistraments importants han estat els *Concerts 1 i 2* per a piano de Chopin amb la Filharmònica Checa i Vladimir Ashkenazy, els *Concerts 2 i 3* de Txaikovski amb la Filharmònica de Nova York i Kurt Masur, i els *Concerts 1 i 2* de Xostakóvitx amb la Saint Paul Chamber Orchestra sota la direcció d'Hugh Wolff.

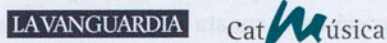
Els crítics coincideixen a destacar l'escalfor, estil i elegància de les virtuoses interpretacions d'Elisabeth Leonskaja, que ha obtingut el reconeixement ple del seu país d'adopció. Ha estat nomenada Membre Honorari del Konzerthaus de Viena i l'any 2006 va ser guardonada amb la Medalla d'Honor d'Àustria.

Debuta al Festival de Torroella.

Organitza

Mitjans oficials

Patrocinen

Col·laboren

